

ПРИЙОМИ ДІАГНОСТИКИ ФОНЕТИЧНИХ ТРУДНОЩІВ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Таран Анастасія Василівна

здобувач вищої освіти факультету іноземної філології

*Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди, Україна*

Науковий керівник: Чухно Олена Анатоліївна

канд.пед.наук, доцент кафедри англійської фонетики і граматики

*Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди, Україна*

Формування іншомовної фонетичної компетентності є невід'ємною частиною підготовки майбутніх учителів англійської мови. Успішність цього процесу значною мірою залежить від виявлення найбільш поширених фонетичних труднощів, з якими стикаються студенти під час оволодіння англійською вимовою. Робота викладача над подоланням таких труднощів на початку навчання англійської вимови у ЗВО сприяє прискоренню оволодіння майбутніми вчителями вимовними навичками й запобіганню появи фосилізованої вимови.

У науковій літературі вже було виявлено основні причини некоректної вимови майбутніх учителів англійської мови [3], проаналізовано фонетичні системи англійської й української мов для ідентифікації вимовних одиниць, що потребують більшої уваги під час навчання англійської вимови [2], а також зроблено спробу передбачити можливі труднощі у вимові студентів, що спричинені інтерференцією рідної мови [1]. Однак, на нашу думку, процес оволодіння іншомовною вимовою є індивідуальним з огляду на такі фактори, як здатність людини чути різницю у вимові англійських звуків і звуків рідної мови, її ставлення до вимовних помилок і процесу оволодіння фонетичними навичками в цілому тощо. Тому, починаючи роботу над вимовою майбутніх учителів, викладачі часто стають свідками того, що деякі студенти

безпомилково відтворюють англійські звуки, що за своїми артикуляційно-акустичними особливостями відрізняються від звуків рідної мови, тоді як іншим доводиться докладати неабияких зусиль, щоб подолати міжмовну інтерференцію. Отже, ми вважаємо, що передбачення вимовних помилок в іншомовному мовленні майбутніх учителів з метою їх подальшого запобігання повинно супроводжуватися безпосередньою діагностикою фонетичних труднощів кожного здобувача на початку формування фонетичної компетентності майбутніх учителів у ЗВО.

Оскільки вплив рідної мови є однією з основних причин появи вимовних помилок, метою розвідки є укладання мультилінгвальних вправ для виявлення поширених фонетичних труднощів майбутніх учителів англійської мови, що спричинені міжмовною інтерференцією.

Слід зазначити, що під час укладання вправ ми зважали на передбачені нами фонетичні помилки, що можуть з'явитися в англійському мовленні студентів унаслідок негативного впливу рідної мови [1]. З огляду на те, що майбутні вчителі можуть мати труднощі не тільки під час вимови, але й у процесі сприйняття на слух ізольованих звуків і звуків у більших відрізках мовлення, до вправ на діагностику вимовних фонетичних труднощів ми відносимо рецептивні й репродуктивні вправи на сегментному й суперсегментному рівнях.

Наведемо приклади означених вправ.

Рецептивні вправи на сегментному рівні.

Приклад 1

Мета: виявити труднощі студентів у сприйнятті на слух фонетичних особливостей англійських [tʃ, dʒ], українських [ч, дж] і російських [ч, д+ж].

Інструкція: Listen to the sounds and clap once if you hear an English sound.

Tapescrpt: 1. [ч] (Ukr.); 2. [tʃ]; 3. [ч] (Rus.); 4. [dʒ]; 5. [д+ж]; 6. [дж].

Приклад 2

Мета: виявити труднощі студентів у сприйнятті на слух фонетичних особливостей англійських [k, g, h], українських [к, г, х] і російських [к, к', г', х, х'].

Інструкція: Listen to the sounds [k, g, h] and raise your hand when they are pronounced correctly.

Tapescript: 1. [g]; 2. [г] (Ukr.); 3. [г']; 4. [h]; 5. [х']; 6. [х]; 7. [к]; 8. [к']; 9. [k]

Репродуктивні вправи на сегментному рівні.

Приклад 1

Мета: виявити труднощі студентів у вимові англійських [θ, ð] порівняно з українськими [с, с', з, з', в, ф] і російськими [с, с', з, з', в, в', ф, ф'].

Інструкція: Pronounce the sounds demonstrating the difference between two sounds in each pair.

1. [θ] – [с']	4. [θ] – [ф']	7. [ð] – [в]
2. [θ] – [с]	5. [ð] – [з]	8. [ð] – [в']
3. [θ] – [ф]	6. [ð] – [з']	

Приклад 2

Мета: виявити труднощі студентів у вимові англійських сонорних звуків.

Інструкція: Read the sounds out loud.

1. [w] – [в] – [в']	4. [l] – [л] – [л']	7. [ŋ] – [н] – [н']
2. [r] – [р] – [р']	5. [m] – [м] – [м']	
3. [j] – [й]	6. [n] – [н] – [н']	

Рецептивні вправи на суперсегментному рівні.

Приклад 1

Мета: виявити труднощі студентів у сприйнятті на слух фонетичних особливостей кінцевих приголосних англійської, української і російської мов у словах.

Інструкція: Listen to the pairs of words. Clap once if the final consonants in both words are voiced.

1. bog – бог (Ukr.)	3. rod – род (Ukr.)
2. bog – бог (Rus.)	4. rod – род (Rus.)

5. grebe – гриб (Ukr.)

6. grebe – гриб (Rus.)

Приклад 2

Мета: виявити труднощі студентів у сприйнятті на слух фонетичних особливостей приголосних звуків [t, d, l, n].

Інструкція: Listen to the words. Tick the words whose initial consonants are pronounced correctly. Underline the words whose initial consonants are pronounced as in Ukrainian/Russian.

Tall, deed, look, never, tick, doll, let, need ...

Репродуктивні вправи на суперсегментному рівні.

Приклад 1

Мета: виявити труднощі студентів у вимові англійських аспірованих приголосних [p, k].

Інструкція: Read the words out loud demonstrating the difference between the pronunciation of their initial consonants.

1. puck – пак

3. Paul – Пол

5. put – пут

2. cut – кат

4. call – кол

6. coot – кут

Приклад 2

Мета: виявити труднощі студентів у вимові англійського звука [z] у кінцевій позиції в словах.

Інструкція: Tick the pairs of words in which the last consonant remains voiced. Read these words out loud.

1. rose – роз (Ukr.)

4. laws – лоз (Rus.)

2. baise – без (Rus.)

5. cause – коз (Rus.)

3. fuzz – фаз (Ukr.)

6. buzz – баз (Ukr.)

Запропоновані нами вправи на діагностику фонетичних труднощів сприятимуть, на нашу думку, оптимізації процесу навчання майбутніх учителів англійської вимови. Їх застосування надасть можливість викладачам раціоналізувати використання часу, що відводиться на формування фонетичної компетентності здобувачів, звузивши коло вимовних помилок, які можна передбачити у вимові студентів з огляду на дію міжмовної фонетичної

інтерференції, до труднощів, з якими стикаються конкретні студенти у певній академічній групі. Перспективою подальших розвідок у цьому напрямку є визначення потенціалу розроблених вправ шляхом проведення методичного експерименту.

Список використаних джерел:

1. Таран А. В. Фонетичні труднощі оволодіння майбутніми вчителями англійською вимовою. *Наука та освіта в дослідженнях молодих учених [Електронне видання]: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молод. учених, Харків, 13 трав. 2021 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред) та ін.]. Харків, 2021. С. 101–103.*
2. Чухно О. А. Лінгвістична основа процесу формування фонетичної компетентності майбутніх учителів в англійській мові після німецької. *Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО КНЛУ. Серія “Філологія, педагогіка, психологія”*. 2016. Вип. 32. С. 181–190.
3. Чухно О. А. Психолінгвістичні особливості оволодіння майбутніми вчителями англійської мови інтерлінгвальною вимовою в умовах субординативного мультилінгвізму. *Іноземні мови*. 2016. №2 (86). С. 34–39.